

ОСОБЛИВОСТІ ВІДПРАЦЮВАННЯ НАВИЧОК СТРІЛЬБИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ

Устименко Владислава Валеріївна

курсантка 3 курсу ННІП ПФППНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Ворона Дар'я Сергіївна

курсантка 3 курсу ННІП ПФППНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Наточій Анатолій Дмитрович

ORCID ID: 0000-0002-4227-5251

старший викладач кафедри ТСП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Уміння діяти в екстремальних та напружених ситуаціях є важливим аспектом підготовки поліцейських. Зокрема, ситуації, коли необхідно застосувати вогнепальну зброю, вимагають швидкої реакції і прийняття правильних рішень в обмежений термін. Аналіз випадків застосування вогнепальної зброї правоохоронцями показав важливість набуття навичок прицільної стрільби, зокрема по рухомим об'єктам, в обмежений час, після фізичного навантаження та в умовах обмеженої видимості. Відсутність таких навичок обумовлюється недостатньою підготовкою в теоретичному та психологічному плані [1, с. 67].

В сучасних умовах оперативно-службова та службово-бойова діяльність поліцейського часто відбувається в екстремальних ситуаціях, в яких від ефективності і правомірності дій працівників залежить їх особиста безпека та безпека громадян, а також успішність вирішення конкретного службового завдання. Екстремальними називають ситуації, які зобов'язують оптимізувати готовність поліцейського до повного, граничного напруження сил і можливостей, щоб впоратися з ними і вирішити завдання. Вплив екстремальної ситуації може мати різні форми прояву: а) зниження організованості поведінки; б) сповільненість дій і руху; в) підвищення ефективності діяльності.

Професійно-психологічна стійкість майбутніх правоохоронців до екстремальних ситуацій характеризується адекватною оцінкою наявних активаційно-енергетичних ресурсів, вмінням їх раціонально використовувати і мобілізувати в професійних екстремальних ситуаціях; оптимальним мотиваційним комплексом з гармонійним поєднанням внутрішніх і зовнішніх мотивів, мотиваційними домінантами адекватними обраній професійній діяльності; стійкою і адекватною самооцінкою; здатністю до когнітивної оцінки можливих екстремальних ситуацій і вироблення відповідних стратегій поведінки; здатністю до емоційно-вольової саморегуляції в стресогенних і екстремальних умовах.

На сьогодні професійна спрямованість передбачає розуміння і внутрішнє сприйняття цілей і завдань професійної діяльності. Зміни, котрі відбуваються у змісті професійної спрямованості, знаходять своє відображення в тому, що зміцнюють мотиви, котрі пов'язані з професійною діяльністю, викликають покликання до прагнення у добросовісному виконанні власних службових обов'язків, бажанні показати себе в якості кваліфікованого фахівця та досягати успіхів в роботі, посиленні почуття відповідальності [2, с. 101; 3, с. 98].

Як показують останні події в Україні, особливо важливим є відповідність належного рівня вогневої підготовки правоохоронців високим вимогам чинного законодавства та запитів суспільства щодо застосування заходів примусу. В цьому аспекті грамотне володіння вогнепальною зброєю та правильне її застосування в екстремальних ситуаціях виступає як найбільш ефективний, але часто й небезпечний спосіб припинення протиправних дій правопорушників.

З метою покращення майстерності поліцейських слід звернути увагу на деякі аспекти викладання дисципліни «Вогнева підготовка». Зокрема такими є: поступове підвищення рівня практичної підготовки слухачів шляхом збільшення кількості годин практичного відпрацювання прийомів зі зброєю та виконання вправ зі стрільби; удосконалення навичок володіння зброєю у разі різкої зміни обстановки, виникнення конфліктних ситуацій, припинення збройних провокацій шляхом максимального наближення ситуації до бойової обстановки; доведення до автоматизму механізму швидкого приведення у бойову готовність вогнепальної зброї, необхідне постійне та тривале відпрацювання вправ із вогнепальною зброєю в динаміці [4, с. 278]. В цьому аспекті використання мультимедійних стрілецьких тренажерів як додаткового елемента до традиційних методів вогневої підготовки поліцейських має вплив на досягнення високого рівня засвоєння вмінь щодо використання вогнепальної зброї та готовності до її застосування у складних бойових умовах [5, с. 228].

Стрілецький тир, у якому проходять навчально-тренувальні стрільби з поліцейськими, у багатьох випадках потребує укомплектування сучасним спеціальним оснащенням. В такому приміщенні неможливо створити умови, які є наближеними до реальної вуличної обстановки – слухачі стріляють по статичним мішеням, відпрацьовують вміння швидкісної стрільби з-за укриття. Тобто, під час початкової підготовки викладачі-інструктори проводять заняття з базового курсу вогневої підготовки поліцейських, а такої підготовки для майбутньої діяльності інспекторів патрульної служби недостатньо. Як наслідок – багато правоохоронців часто розгублюються, не знають, як себе вести в екстремальній обстановці, що динамічно змінюється або суттєво відрізняється від навчальної. Для удосконалення навичок стрільби поліцейських в подальшому їх необхідно доповнити додатковими знаннями і вміннями, активно використовуючи для цього спеціальні полігони, які дають можливість в реальних умовах відпрацьовувати застосування зброї в нестандартних ситуаціях, що можуть виникнути при патрулюванні у населеному пункті. У вогневій підготовці поліцейських необхідне постійне удосконалення навичок користування вогнепальною зброєю, щоб підтримувати високу готовність правоохоронців адекватно реагувати на існуючі складні ситуації при охороні громадського порядку. Більш того, стрільба по колесам автомобіля в реальних умовах передбачає обов'язкове попереднє тренування з відпрацювання поліцейськими спеціальних вправ, які сприяють закріпленню навичок застосування зброї по колесам машини та з рухомого автомобіля [6, с. 12].

Приходимо до висновку, що точність ведення вогню у поліцейських операціях є важливою складовою їхньої професійної діяльності. Вона визначається рівнем підготовки поліцейських та використанням сучасних технологій та засобів [7, с. 73]. Набуття навичок прицільної стрільби є критично важливими для поліцейських у екстремальних ситуаціях, коли потрібно використовувати вогнепальну зброю [8, с. 144]. Відсутність таких навичок може свідчити про недостатню підготовку у теоретичному та психологічному плані. Загалом, для підвищення ефективності та безпеки дій поліцейських у екстремальних ситуаціях необхідно посилення їх

психологічної, фізичної та практичної підготовки, а також забезпечення сучасними засобами та умовами для тренування. Психологічні тренінги та підтримка психологів можуть бути корисними для підготовки поліцейських до роботи в стресових умовах. Однак, психологічна готовність поліцейського може бути досягнута не лише психологічними тренінгами, але й створенням відповідних умов [9, с. 135].

Список використаних джерел:

1. Сачко , Я., & Наточій , А. (2024). Сучасні методи вогневої підготовки поліцейських в Україні та ЄС. *UNIVERSUM*, (4), 65–71. Вилучено з <https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/686>
2. Тінін, Д. (2022). Шляхи удосконалення рівня підготовки кадрів сил безпеки і оборони України в умовах воєнного стану. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, (July 8, 2022; Paris, France), 101–103. <https://doi.org/10.36074/logos-08.07.2022.027.3>.
3. Тінін , Д. Г., & Тимофєєв , В. (2023). Деякі аспекти підготовки курсантів у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану: сучасні тенденції та перспективи. *Матеріали конференцій МЦНД*, (02.06.2023; Одеса, Україна), 98–100. вилучено із <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/600>
4. А. Наточій, А. Баб'як. Деякі аспекти підготовки співробітників поліції до дій щодо затримання правопорушника та виконання службових повноважень, пов'язаних із застосуванням вогнепальної зброї. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. №4. 2022. С. 381-385.*
5. Наточій А. Д., Тінін Д. Г. (2023) Застосування інтерактивних та мультимедійних технологій при вогневій підготовці працівників правоохоронних органів: зарубіжний та вітчизняний досвід. Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Кривий Ріг, 19 січня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. — 552 с. <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/13194/1/50-72-PB.pdf#page=225>
6. Заболотний С., Резнік О. Актуальні проблеми викладання дисципліни «Вогнева підготовка» в аспектах використання прикордонниками вогнепальної зброї. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2022. С. 272-283.*
7. Солдатенко , А., & Наточій , А. (2024). Сучасні технології та засоби для поліпшення точності ведення вогню поліцейськими. *UNIVERSUM*, (4), 72–79. Вилучено з <https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/687>
8. Наточій А. Д., Тимошенко В. О. (2023) Сучасні питання удосконалення тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та психологічної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми теорії та практики службово-бойової діяльності складових сектору безпеки та оборони в сучасних умовах: матеріали Всеукр. наук.практ. конф. (м. Київ, 27 жовтня 2023 р.). Київ: Київський інститут Національної гвардії України, 2023. 391 с. https://kingu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/ЗБІРНИК_тез_доповідей_НПК_ФСБД%20НГУ_23.11.2023.pdf#page=144
9. Тимофєєв , В., & Тінін , Д. Г. (2023). Актуальні проблеми тактичної та вогневої підготовки українських поліцейських в умовах воєнного стану. *Матеріали конференцій МЦНД*, (23.06.2023; Полтава, Україна), 134–136. вилучено із <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/635>